

אירוע הערכה מסכם

קיץ תשפ"א 2021

מספר שאלון 056283

אירוע הערכה מסכם בתקשורת – יחידת הבחירה ניו מדיה

א. משך הבחינה: שעה וחצי (לא כולל הארכת זמן).

ב. מבנה הבחינה ומפתח הערכה: בשאלון זה שני פרקים:

- פרק ראשון – קטע אנסין.

ענה על ארבע (4) מתוך שש (6) השאלות (1-6).

20 נקודות לשאלה, סה"כ 80 נקודות לפרק.

- פרק שני - מושגים

- ענה על ארבעה (4) מושגים מתוך השאלות (7-13).

5 נקודות לשאלה, סה"כ 20 נקודות לפרק.

חומר עזר מותר בשימוש: אין.

הוראות מיוחדות: אין

המבחן כתוב בלשון זכר אך הוא מיועד לבנות ולבנים כאחד!

חלק ראשון – אנסין

קרא את הקטע המצורף וענה על השאלות שאחריו:

שיגעון הטיקטוק: הצד האפל של היישומון הפופולארי

אפליקציית הטיקטוק היא הרשת הנפוצה ביותר בקרב הצעירים ובני הנוער, בעוד שהעולם זר לגמרי למבוגרים • הפלטפורמה מעודדת פרובוקטיביות, קיצוניות ותיעוד רגעים "על הקצה" – מה שמוביל לשנאה, שיימינג, תוכן מיני וסיכון פיזי למשתמשים צעירים • הכירו את "העולם ללא גבולות", ואת הסכנות הטמונות בו.

(מעובד על פי: יעל אודם, מאקו, 19.8.2020)

הטיקטוק הוא מרחב מורכב, ובין מיליוני סרטונים שעושים ביום קשה מאוד להתבלט. כדי להגיע לפור-יו (לכך שהסרטון יופץ להרבה אנשים ולא רק לעוקבים) הנחשב, שמציע את התוכן שלכם לשאר המשתמשים, צריך לייצר עניין – וזה אומר ללכת רחוק. וגם שיימינג לא חסר – או HATE בשמו החדש: כך למשל קרה למעיין, שאחרי שנים שעברה חרמות בבית הספר, חשבה שבטיקטוק סוף סוף מצאה חברים. כשפגעה בה כל כך, היא גם בכתה בטיקטוק. "אף פעם לא היו לי חברים", אמרה בדמעות. "ועד שחשבתי שמצאתי אותם בסוף הם שונאים אותי. היה איזה ילד שהפיץ את מספר הטלפון שלי בטיקטוק, ואז התחילו להתקשר אלי, לפתוח לי עמודי 'מעריצים', אבל המטרה היתה הפוכה- זה היה כדי לקלל אותי, היו כותבים לי- תתאבדי!"

"ההורים עומדים חסרי אונים מול הסיפור הזה", הסבירה ד"ר לירז מרגלית, חוקרת התנהגות בעידן הדיגיטלי במרכז הבינתחומי. "והם לא יודעים מה לעשות. מצד אחד אם הם יוציאו את הילדים שלהם מתוך האפליקציה, אז הילד ירגיש מנודה, בחוץ. מצד שני הורים היום לא ישנים טוב בלילה כי הם לא יודעים מה הילד שלהם יעשה בהשפעת האפליקציה הזאת."

בין סרטוני הטיקטוק הנצפים ביותר, נראות בנות צעירות מחקות תנועות מיניות שנחשפו אליהן ברשת - וגם לכך השפעה שלילית למדי. "כדי שמיניות תתפתח בצורה בריאה, היא צריכה לבוא דרך חקר ובדיקה פנימית", הסביר רן בראון. "כשהמיניות הופכת להיות חיקוי של התנהגויות וזה מה שאנחנו רואים מגיל מאוד צעיר, גיל 8, שם אנחנו רואים כבר התפתחות לא בריאה של מיניות". בסרטונים אחרים נראים חבורות של ילדים אשר מרביצים, מתעללים או זורקים חפצים על ילדים אחרים, מצלמים זאת ומעלים לטיקטוק. מאור ועדו, שני כוכבי טיקטוק, מוכנים לסכן את חייהם רק בשביל צפיות. הם מצלמים עצמם ברחוב, קופצים מעצים, עוברים בין גגות ויוצרים אתגרים מסוכנים אחרים, אשר מגיעים אל אלפי ילדים ובני נוער. אבל גם הם מספרים כי הטוקבקים שהם מקבלים לסרטונים שלהם יכולים להשפיע עליהם. "מישהו פעם כתב לי שיש לי אף מכוער, וזה הגיע למצב שלא יצאתי שבועיים מהבית שלי", מספר עדו.

ענה על 4 מתוך השאלות 1-6. לכל שאלה 20 נק'. סה"כ לקטע זה 80 נק'.

1. התפיסה האוטופית והתפיסה הדיסטופית

"הפלטפורמה מעודדת פרובוקטיביות, קיצוניות ותיעוד רגעים "על הקצה" – מה שמוביל לשנאה, שיימינג, תוכן מיני וסיכון פיזי למשתמשים צעירים הכירו את "העולם ללא גבולות", ואת הסכנות הטמונות בו."

- א. הסבר מהי "התפיסה האוטופית" ומהי "התפיסה הדיסטופית" (10 נק').
ב. הסבר והדגם איזו מן התפיסות, "האוטופית" או "הדיסטופית" באה לידי ביטוי בפתח השאלה (10 נק').

2. השפעת המדיה על אלימות

"בין סרטוני הטיקטוק הנצפים ביותר, נראות בנות צעירות מחקות תנועות מיניות שנחשפו אליהן ברשת - וגם לכך השפעה שלילית למדי. "כדי שמיניות תתפתח בצורה בריאה, היא צריכה לבוא דרך חקר ובדיקה פנימית", הסביר רן בראון. "כשהמיניות הופכת להיות חיקוי של התנהגויות וזה מה שאנחנו רואים מגיל מאוד צעיר, גיל 8, שם אנחנו רואים כבר התפתחות לא בריאה של מיניות". בסרטונים אחרים נראים חבורות של ילדים אשר מרביצים, מתעללים או זורקים חפצים על ילדים אחרים, מצלמים זאת ומעלים לטיקטוק".

- א. הסבר שתיים (2) מהתיאוריות המסבירות את הקשר בין המדיה להתנהגות אלימה (10 נק').
ב. הסבר והדגם כיצד אחת התיאוריות שהסברת בסעיף א' באה לידי ביטוי בפתח השאלה (10 נק').

3. ביוש/ שיימינג

"וגם שיימינג לא חסר – או HATE בשמו החדש: כך למשל קרה למעיין, שאחרי שנים שעברה חרמות בבית הספר, חשבה שבטיקטוק סוף סוף מצאה חברים. כשפגעה בה כל כך, היא גם בכתה בטיקטוק. "אף פעם לא היו לי חברים", אמרה בדמעות. "ועד שחשבת שמצאתי אותם בסוף הם שונאים אותי.""

- א. הסבר מהו "ביוש"/"שיימינג".
ציין והסבר שני (2) מאפיינים שלו (10 נק').

ב. הסבר והדגם כיצד ה"ביוש" בא לידי ביטוי בפתיח לשאלה זו. (10 נק')

4. בריונות ברשת

א. הסבר מהי "בריונות ברשת" וציין שלושה (3) סוגים של "בריונות" (10 נק').

ב. הדגם סוג אחד של "בריונות" אשר בא לידי ביטוי באנסיין.

ציין שתי (2) השפעות אפשריות של בריונות ברשת על הקורבן (10 נק').

5. שיח טוקבקיסטים

"מאור ועדו, שני כוכבי טיקטוק, מוכנים לסכן את חייהם רק בשביל צפיות.

הם מצלמים עצמם ברחוב, קופצים מעצים, עוברים בין גגות ויוצרים

אתגרים מסוכנים אחרים, אשר מגיעים אל אלפי ילדים ובני נוער. אבל גם

הם מספרים כי הטוקבקים שהם מקבלים לסרטונים שלהם יכולים

להשפיע עליהם. "מישהו פעם כתב לי שיש לי אף מכוער, וזה הגיע למצב

שלא יצאתי שבועיים מהבית שלי", מספר עדו.

א. הסבר מהו "שיח טוקבקיסטים" (10 נק').

ב. הדגם כיצד אחד המאפיינים של שיח טוקבקיסטים בא לידי ביטוי בפתיח לשאלה.

ציין יתרון אחד וחיסרון אחד שיש לשיח הטוקבקיסטים (10 נק').

6. מאפייני הניו מדיה

מאור ועדו, שני כוכבי טיקטוק, מוכנים לסכן את חייהם רק בשביל צפיות. הם

מצלמים עצמם ברחוב, קופצים מעצים, עוברים בין גגות ויוצרים אתגרים

מסוכנים אחרים, אשר מגיעים אל אלפי ילדים ובני נוער. אבל גם הם מספרים

כי הטוקבקים שהם מקבלים לסרטונים שלהם יכולים להשפיע עליהם.

"מישהו פעם כתב לי שיש לי אף מכוער, וזה הגיע למצב שלא יצאתי שבועיים

מהבית שלי", מספר עדו.

א. הצג והסבר שניים (2) מהמאפיינים המרכזיים של "המדיה החדשים" (10 נק').

ב. הסבר והדגם איזה מהמאפיינים שצינת בסעיף א' בא לידי ביטוי בפתיח השאלה (10 נק').

המשך בעמוד הבא :

חלק שני- מושגים.

ענו על 4 מתוך 7 מושגים. לכל מושג 5 נק' סה"כ לחלק זה 20 נק'.

7. הסבר מהו "מרחב ציבורי חדש".

8. הסבר מהי "חוכמת ההמונים".

9. הסבר מהו "ביג דאטא".

10. הסבר מהי "נטיקה".

11. הסבר מהו "האינטרנט של הדברים".

12. הסבר מהי "תיאוריית הטיפוח"/"תירבות".

13. הסבר מהו "סקסטינג".